

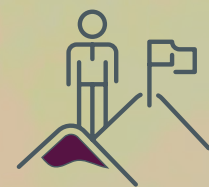
ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ ОПШТИНЕ ГОЛУБАЦ 2021–2030

ВИЗИЈА

„Општина Голубац гостољубива за све који долазе, а уређена и чиста за све грађане и грађанке који у њој живе”

*Председник
општине Голубац
др Небојша Мијовић*

Поштоване грађанке и грађани, пошто је један од главних циљева општине Голубац развој туризма, неопходно је обезбедити све остале предуслове да би тај циљ био остварен у потпуности.

Имајући у виду управљање отпадом, као део свеукупне заштите животне средине на територији наше општине, приступили смо изради Локалног плана управљања отпадом за период 2021–2030 и Акционог плана за период 2021–2023. Не чекајући да документ буде завршен, већ смо отпочели санирање неколико дивљих депонија.

Међутим, као и у свему, потребна је добра сарадња и разумевање свих нас који овде живимо и радимо како би нови систем сакупљања отпада заживео и дао очекиване резултате. Сви заједно учимо на искуствима скандинавских земаља, пре свега Шведске, која је лидер у овој области, уз огромну подршку Сталне конференције градова и општина.

Трудићемо се да остваримо све што смо амбициозно планирали, да оправдамо поверење грађана, посетилаца и сарадника, јер ово је план којим се улаже у будућност свих нас.

ПЛАН УПРАВЉАЊА ОТПАДОМ

Шта је локални план управљања отпадом?

Локални план управљања отпадом представља документ којим се организује процес управљања отпадом на нивоу општине Голубац за период 2021–2030.

Као један од важнијих циљева локалног плана јесте и обезбеђивање одговора на многа отворена питања која детерминишу успостављање адекватног система управљања отпадом, а који се заснива на смерницама Националне стратегије управљања отпадом Републике Србије, Законом о управљању отпадом, европским стандардима и законским мерама који уређују ову област. Општина Голубац је на седници Скупштине општине Голубац („Сл. гласник општине Голубац”, бр. 8/2020) донела Одлуку о приступању изради Локалног плана управљања отпадом за општину Голубац 2021–2030.

ЛПУО претпоставке

Сврха израде плана је дугорочно успостављање одрживог система за управљање отпадом, пре свега на нивоу општине, али и будућег региона, на начин који има минималан штетни утицај на животну средину и здравље садашњих и будућих генерација.

Циљ система управљања отпадом у општини Голубац је да обезбеди смањење количине отпада који завршава на депонији, издвајање корисних компонената из отпада и рационално прикупљање и одлагање отпада.

План управљања отпадом садржи:

- увид у садашњу ситуацију у управљању отпадом у општини,
- циљеве у области управљања отпадом на нивоу општине у складу са националним законодавством,
- оптимални систем за управљање отпадом,
- метод и оптималне рокове за имплементацију плана фокусирајући се на оствариве трогодишње активности,
- укупна финансијска улагања као и финансијска улагања за приоритетне делове плана које је неопходно имплементирати одмах, односно на период од 3 године.

Садржај ЛПУО

Локални план управљања отпадом приказује тренутно стање у области управљања отпадом, количине, врсте отпада, начин сакупљања, третирања и збрињавања отпада. Извршена је анализа постојећих капацитета за управљање отпадом, на основу чега су размотрене потребе за унапређење истих. Такође су дефинисани правци и приоритети, као и динамика и начин решавања проблема у складу са позитивним националним и ЕУ законодавством из области управљања отпадом и из области заштите животне средине.

Процес израде документа

На општинском нивоу лежи највећи део посла: од утврђивања сопствених потреба, укључујући и нове третмане сакупљеног смећа, јачање сопствених капацитета, институционалног, правног, организационог, кадровског оспособљавања до сталне едукације грађана, подизање јавне свести и јавности у раду пре, током и после успостављања осмишљеног управљања отпадом на нивоу општине.

Полазне основе за активности које су предузете на изради и реализацији Локалног плана управљања комуналним отпадом покренуте су потписивањем Меморандума о сарадњи између најважнијих институција и то општине Голубац, КЈП „Голубац“, ЈП „Тврђава“ и НП „Бердап“ и формирањем Радне групе за израду Плана управљања отпадом општине Голубац са члановима представницима потписивача Меморандума о сарадњи.

Радна група је у протекла 24 месеца свој рад заснивала на радионицама у ширем и ужем саставу, уз подршку националних и шведских експерата, радом на терену спроводећи интервјуе са грађанима и грађанкама, кроз процес испитивања задовољства корисника и корисница комуналним услугама који је спроведен на лето 2019. године, фокус групе са заинтересованим странама (привредним субјектима), мапирањем свих дивљих депонија на територије општине Голубац и мерењем количина и врста отпада који се одлаже на телу данашње депоније Винци.

План управљања отпадом за општину Голубац 2021–2030 припремљен је у оквиру Програма „Подршка локалним самоуправама у Србији на путу ка ЕУ – Друга фаза“, који финансира Влада Шведске, а реализује СКГО у партнерству са Шведском асоцијацијом локалним власти и региона (САЛАР).

Кључни резултати Испитивања задовољства корисника комуналним услугама које је спроведено на лето 2019. године¹ наведени су у наставку текста. Ставови и мишљење корисника су искоришћени за израду локалног плана управљања отпадом.

А) Испитивање је показало да грађани имају поверење у КЈП и да су претежно задовољни услугама. Незадовољних корисника је око 12%, док је број корисника који су задовољни услугама (претежно и потпуно задовољни) већи од 50%.

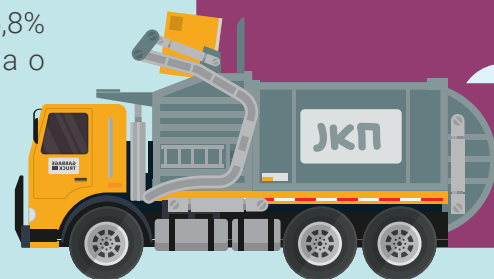
Б) Две трећине испитаних или није уопште или је само делимично упознато са надлежностима КЈП „Голубац“, што намеће обавезу додатне едукације грађана и грађанки у наредном периоду.

¹ Резултати Испитивања задовољства корисника комуналних услуга у целисти можете наћи у широј верзији Плана управљања отпадом 2021–2031 општине Голубац.

В) Трећина испитаника/ца или није добила одговор или је дуже време чекала одговор од стране КЈП „Голубац”, што намеће закључак да је потребна додатна едукација радника КЈП (нарочито оних који су у директном контакту са грађанима и грађанкама).

Г) Половина испитаних сматра да је цена одношења отпада из домаћинства превисока, што намеће закључак да треба размотрити делимичну или потпуну промену тарифног система. Ценом сакупљања и одношења отпада 49,7% испитаника/ца није задовољно и сматрају да је цена превисока, 44,4% сматра да је цена коректна, оних који не знају има око 5% и оних који кажу да је цена ниска је 0,7%.

Д) По питању рециклажног система, трећина испитаних користи постојеће могућности и врши примарну селекцију, док трећина испитаних сматра да нема могућност, а четвртина испитаних би вршила примарну селекцију, али би им требала додатна едукација. Грађани су свесни да се одвајањем отпада смањују трошкови очувања животне средине у Голупцу и њих чак 90% је одговорило потврдно, с тим да је 31,1% испитаника рекло да у домаћинствима редовно одваја пластичне флаше, папир, лименке у посебне кесе/канте, док би њих 33,1% то радило, али сматрају да у Голупцу нема услова за одвајање отпада, затим, 25,8% испитаника не зна како да одваја отпад, а 9,9% испитаника не зна о овоме ништа или је не заинтересовано.

Предузете мере након израде Извештаја спроведеног испитивања:

- Израда вебсајта КЈП Голубац и активирање налога на друштвеним мрежама, рок септембар 2021;
- Унапређење комуникације преко месних заједница, континуирана и редовна активност;
- Информисање грађана о ценама комуналних услуга, континуирана и редовна активност;
- Јачање капацитета запослених у КЈП (представљање извештаја о испитивању задовољства корисника свим запосленима у КЈП, унапређење комуникације са запосленима кроз обуке...), континуирана и редовна активност;
- Предложити набавку додатних контејнера за одлагање рециклажног отпада и извршити проверу распореда постојећих, рок до краја 2023. године;
- Утврдити најповољнију опцију за сакупљање рециклажног отпада, рок до краја 2023.

Приликом израде анкете о задовољству корисника комуналном услугом – регулисање отпада не територији општине Голубац обрађивање анкете је показало да су жене биле заступљене са 53%, што управо одговара структури становништва по полу на територији општине Голубац. Такође, кроз Извештај о спроведеном испитивању задовољства корисника комуналним услугама, није било значајнијих разлика у одговорима жена и мушкараца.

Након одржаних састанака фокус групе репрезентативног узорка привредних субјеката (лето 2020) на територији општине Голубац, радна група је дошла до следећег закључка:

А) Општина Голубац (нарочито у последњих годину дана) доживела је експанзију по питању туристичких посета (ресторани 30–50 хиљада, Тврђава 150 хиљада, Манастир Тумани 1.000.000...);

Б) Привредни субјекти (у огромној већини од 85%) задовољни су услугом и ценом КЈП „Голубац”. Остали (15%) сматрају да је потребна промена тарифног система (по количини отпада). Евидентирано је неколико предлога за додатне локације за постављање контејнера и за рециклажни и за остали отпад;

В) Биоразградиви отпад постоји у количинама 20–25% (зависно од делатности). Око половине овог отпада (остаци од хране) преузимају заинтересовани грађани за исхрану домаћих животиња. Друга половина се одлаже са осталим отпадом у контејнере;

Г) Рециклажни отпад (за који постоји могућност) од стране привредних субјеката одлаже се у наменске посуде (картон, ПВЦ амбалажа, лименке и од пре два месеца стаклена амбалажа);

Д) Одлагање специфичног отпада из кланичног погона (животињски остаци) врши се у складу са прописима који су регулисани Законом, али за одлагање отпада који настаје у примарној пољопривредној производњи (амбалажа од хемијских препарата који се користе током заштите биља) успостављен је делимични систем одлагања, прикупљања и транспорта од стране републичких институција (који за сада подразумева само препоруке крајњим корисницима), тако да ће на територији општине Голубац овај систем бити успостављен истовремено са унапређењем система на националном нивоу.

Хијерархија отпада

НАЈПОВОЉНИЈА ОПЦИЈА

СМАЊИТИ смањење количине произведеног отпада

ПОНОВО УПОТРЕБИТИ поновно коришћење материјала

ПРЕРАДИТИ (рециклирати) коришћење материјала за израду нових производа

ВРАТИТИ поновно добијање енергије из отпада

ДЕПОНОВАТИ сигурно одлагање отпада на депонију

НАЈМАЊЕ ФАВОРИЗОВАНА ОПЦИЈА

Визија

„Општина Голубац гостољубива за све који долазе, а уређена и чиста за све грађане и грађанке који у њој живе”

Циљ: Успостављен систем примарне селекције у општини Голубац – 40% до 2025. године.

Поред испуњавања законске обавезе, сврха израде овог плана је дугорочно успостављање одрживог система за управљање отпадом, пре свега, на нивоу општине, али и региона, на начин којим ће се контролисати стварање отпада, смањити утицај генерисаног отпада на животну средину, побољшати ефикасност ресурса, стимулисати инвеститори, повећати економске могућности које настају из отпада и омогућити правилно одлагање отпада.

Локални план управљања отпадом општине Голубац има 5 најважнијих циљева:

1. Затварање и санирање дивљих депонија и заустављање нерегулисаног бацања отпада,
2. Подизање свести/информисање /едукација,
3. Сарадња ресурса на територији општине Голубац и међуопштинска сарадња,
4. Повећање рециклаже и поновна употреба рециклираних сировина,
5. Развој инфраструктуре.

Циљеви су разрађени у табели Акционог плана кроз мере, активности, индикаторе односно показатеље остварења у временском оквиру за наредне три године:

Име активности	Време	Оријентациона вредност	Извор финансирања	Одговорна лица за спровођење
Изградити план приоритетних локација дивљих депонија Ангажовање механизације и људских ресурса Рад на терену	2021: 2 дивље депоније 2022: 2 дивље депоније 2023: 3 дивље депоније	2021: 500.000 РСД 2022: 500.000 РСД 2023: 1.000.000 РСД	Буџет општине Голубац	Општина Голубац/ Општинска управа у сарадњи са КЈП „Голубац“
Информисање грађана и грађанки о штетности постојања дивљих депонија и едукација становништва о постојећем систему одлагања отпада, као и о намерама/плановима	2021–2023.	30.000 РСД	Буџет општине Голубац	Општина Голубац/ Општинска управа у сарадњи са КЈП „Голубац“ и НВО
Дефинисање јасних количина баштенског и кабастог отпада на триторији општине Голубац У складу са просторном планском документацијом и у консултацијама са грађанима и грађанкама одредити локације за одлагање баштенског и кабастог отпада Опремљени центри/места за одлагање баштенског и кабастог отпада (контејнери/ издвојена места)	2021. Одлука - крај 2021, важи од 2022. 2022/23.	2021: 50.000 РСД 2022/23: 1.500.000 РСД	Буџет општине Голубац Донатори, Буџет општине Голубац	Општина Голубац/ Општинска управа у сарадњи са КЈП „Голубац“
Унапређење правног оквира општине Голубац Анкете, кампање, едукације и информисање становништва и туриста	2021–2023.	N/A 50.000 РСД годишње	Буџет општине Голубац	Општина Голубац/Еко-повереник општине Голубац у сарадњи са КЈП и НВО
Јачање капацитета КЈП	2021–израда веб сајта и ажурирање 2022–2023. ажурирање Анкетирање КЈП: 2021– 2023. годишње	2021: 50.000 РСД 2022: 50.000 РСД 2023: 50.000 РСД	Буџет општине Голубац	Веб-страница: Општина Голубац
Израда веб-сајта				Мерење задовољства услугом: КЈП „Голубац“

Име активности	Време	Оријентациона вредност	Извор финансирања	Одговорна лица за спровођење
„Зелени пројекти“ школске деце („Зелене учионице“)	5 дана у години (-Дан планете Земље – 22.4) и једном годишње 2021–2023	2021: 50.000 RSD 2022: 50.000 RSD 2023: 50.000 RSD	Буџет општине Голубац	Еко-повереник у сарадњи са директором ОШ
Информисање и едукација омладине (млади до 30 година) и старијих од 50 година у партнерству са женским групама и удружењима грађана и грађанки кроз додатно мотивисање жена да се укључе у активности;	2021–2023.	50.000 РСД годишње	Буџет општине Голубац	Канцеларија за младе, НВО СУРАЕ у сарадњи са еко-повереником
Анкетирање грађана Објављивање добијених резултата и плана предузетих активности ради унапређења задовољства	2021–2023.	50.000 РСД годишње	Буџет општине Голубац кроз усвојен план и програм пословања КЈП	Општинска управа Голубац
Анализа постојећег тарифног система на основу „Cost benefit“ и родно одговорне анализе пословања КЈП „Голубац“ а у циљу остајања при истом тарифном систему или израда новог (ревизија тарифног система)	2021–2023	(редован рад КЈП и Одељења за комуналне делатности која обрађује захтев КЈП и даје акта за Општинско веће и Скупштину)		КЈП (редован рад КЈП и Одељења за комуналне делатности која обрађује захтев КЈП и даје акта за Општинско веће и Скупштину) Радна група ради Анализу
Успоставити међуопштинску сарадњу и потписати Споразум о сарадњи, а у складу са националним законодавством	2021–2023.	N/A	Буџет општине Голубац	Председник општине Голубац Одељења Општинске управе Голубац

Име активности	Време	Оријентациона вредност	Извор финансирања	Одговорна лица за спровођење
Мапирање количина опасног амбалажног отпада из пољопривреде Одржавање трибина и едукације Израда и усвајање општинских аката (усклађена за законским одредбама) Успостављена Платформа сарадње са пољопривредним апотекама Успостављена места за одлагање опасног отпада из пољопривреде едукација и укључивање жена које се баве пољопривредом (било да јесу или да нису носитељке газдинстава)	2021: мапирање, трибине, локална акта 2022: успостављена и опремљена места	2021: 20.000 РСД 2022: 400.000 РСД	Донатори, Буџет општине Голубац/Буџет КЈП	НВО СУРАЕ, КЗМ Голубац
Спроведено истраживање и анализа о количинама рециклажног материјала на територији Голупца Едукација становништва о начину и могућностима рециклаже Успостављање рециклажних места Опремљена рециклажна места кантама/контејнерима (број канти и контејнера) Увећана финансијска вредност КЈП Подстицање укључивања грађана и грађанки кроз сарадњу са удружењима и неформалним групама, са акцентом на мере за укључивање жена	2021: истраживање и едукација 2022–2023: успостављена и опремљена места	2021: 20.000 РСД 2022/23: 500.000 РСД	Буџет општине Голубац/Буџет КЈП Донатори, Буџет општине Голубац/Буџет КЈП	Општина Голубац/КЈП/НВО сектор

Име активности	Време	Оријентациона вредност	Извор финансирања	Одговорна лица за спровођење
Спроведено истраживање и анализа количина рециклажног отпада од потеклог привредних субјеката; мапирање привредних субјеката који су у власништву жена; Подстицање жена да се баве „зеленом економијом“; Одржане трибине о начинима одлагања ове врсте отпада за привредне субјекте Опремање привредних субјектима у складу са потребама истога Увећана финансијска вредност КЈП	2021: Истраживање, трибине, едукација 2020/23: третман, подељене канте	2021: 20.000 РСД 2022–2023: 300.000 РСД	Буџет општине Голубац, КЈП	Донатори, Општина Голубац/КЈП/ЈП „Тврђава“/НП „Бердап“/НВО
Спроведено истраживање и анализа врста отпада за третман биоразградивог и рециклажног отпада Едукација и одржане трибине по месним заједницама за третман ове врсте отпада Усаглашена локална акта Постављена места за третирање биоразградивог и баштенског отпада Увећана финансијска вредност КЈП Укључене жене пољопривредне произвођачице и оне које имају баште да развијају и преносе своја искуства	2021 –2022: Истраживање, трибине, едукација, одлуке, локална акта 2022–2023: третман, предвиђена места подељене канте	2021–2022: 30.000 РСД 2022/23: 1.500.000 РСД	Донатори, Буџет општине Голубац	Општина Голубац/КЈП/НВО сектор
Набављена 2 камиона	2021–2023.	2021: 4.000.000 РСД 2022–2023: 4.000.000 РСД	Донатори, Буџет општине Голубац/КЈП	Општина/КЈП

Име активности	Време	Оријентациона вредност	Извор финансирања	Одговорна лица за спровођење
Дефинисане локације у консултацијама са грађанима и грађанкама Набављено по 3 контејнера на 30 локација (ПЕТ, картон/папир и алуминијум)	2021–2023. према Плану и Програму набавка по фазама	2021–2023: 2.000.000 РСД	Донатори, Буџет општине Голубац/КЈП	Општина Голубац/ КЈПНВО
Набављена преса (мобилна и фиксна) за ПЕТ, алуминијум и картон/папир	2022: преса фиксна 2023 : преса мобилна	2022: 1.000.000 РСД 2023: 1.000.000 РСД	Буџет општине Голубац/ донација фондова (националних или иностраних)	Донатори, Општина Голубац/КЈП/НВО

Акциони план је припремљен за наредне три године, обавезна ревизија Плана управљања отпадом општине Голубац 2021–2030 кроз Акциони план управљања отпадом је обавезна сваке три године. Ревидиран Акциони план се усваја на седници Скупштине општине Голубац и то до краја 2023. године за период 2024–2026. и тако редом.

Како План управљања отпадом утиче на Вас?

Као грађанин Голупца или компанија која има седиште у Голупцу доприносите одрживом систему управљања отпадом кроз:

- Поштовање примене принципа „загађивач плаћа” и „корисник плаћа”;
- Плаћање тарифа које би требало да покрију трошкове сакупљања, транспорта, третмана и уклањања отпада који генеришете. Тарифе такође треба да покрију трошкове неопходних побољшања система управљања отпадом како би се смањио утицај на животну средину;
- Сортирање отпада који се може рециклирати и одложити на одређеним сабирним местима. За ПЕТ боце постоји систем сакупљања у постављеним контејнерима;
- Не бацати смеће на улицама и у природи;
- Не стварати дивље депоније.

У општини Голубац се по домаћинству наплаћује одвожење отпада, при чему тарифе наплате не покривају укупан процес сакупљања, транспорта, третмана и уклањања. Како је број дивљих депонија прилично велик, потребно је да општина Голубац у наредном периоду нађе решење за њихову трајну санацију.

Хоћете ли да знате више?

Комунални отпад се депонује на општинској депонији у Винцима, која је од Голупца удаљена 5 км. Наведена локација нема довољне капацитете за прихват отпада и биће затворена и санирана када се Голубац придружи регионалној депонији.

Годишња количина депонованог комуналног отпада на општинску депонију Винци износи **6.000 м³**.

Укупна количина генерисаног отпада која је представљена у табели, а која се налази на телу главне депоније, сакупља се са територије целокупне општине Голубац.

Просечна дневна количина комуналног отпада сеоских насеља по становнику

кг

0,5 кг

Просечна дневна количина комуналног отпада насеља Голубац

кг

0,7 кг

Просечна дневна количина комуналног отпада на доминантним локацијама ЈП „Тврђава”, **Манастир Тумане** и Винци са викенд насељем за 1.300 туриста на дневном нивоу

кг

0,6 кг

Морфолошки састав отпада (процењено процентуално учешће појединих врста материјала у запремини растреситог отпада) који се одложи на депонију Винци на годишњем нивоу

Папир

352 т

Стакло

107 т

Пластика

330 т

Гума

37 т

Текстил

Метал

135 т

Биоразградиви

22 т

Мешани отпад

Остали отпад

(фини елементи, кожа, батерије и акумулатори, електрична и електронска опрема, дрво, композитни материјали, кабасти отпад)

770 т

176 т

271 т

Годишња количина депонованог отпада на депонију Винци

кг

2.200 т

м³

6.000 м³

Опрема за сакупљање отпада (контејнера)

Запремина контејнера	Број контејнера на територији општине Голубац
Контејнери до 1100 л	162
Контејнери до 900 л	64
Канте до 120 л	1025
Канте до 20 л	30

Према подацима и тренутним активностима КЈП „Голубац”, на територији општине Голубац се врши сакупљање секундарних си- ровина (ПЕТ, картон, папир, лименке, стакло...), која се око 1.500 кг/ месечно издвоји из 50 контејнера за ПЕТ амбалажу. Током 2020. из- вршено је мерење (јануар, јун и септембар) количине и врсте отпада које се одвозе на депонију Винци из различитих зона општине Голу- бац (урбани и рурални део).

Животна средина представља велики потенцијал за развој општи- не Голубац, органи локалне самоуправе свесни су њеног значаја и по- требе за очувањем, те реализацијом Локалног плана за управљање отпадом и само заједничким учешћем свих релевантних заинтере- сованих страна у општини, постојеће слабости и претње могу бити превазиђене, за добробит људи и усклађени развој са природом која их окружује.

Контакти:

Члан Општинског већа

(ресор - заштита животне средине)
- Бидо Аломеровић
064-070-3528, alomerovicbido1961@gmail.com

Саветник

(ресор - заштита животне средине)
општинске управе Општине Голубац
- Саша Стокић, sasastokic@golubac.org.rs

Комунални инспектор

- Слободан Јовичић,
slobodaneko@gmail.com

КЈП „Голубац”

- kjpgolubac@gmail.com

Веб-страница

- www.golubac.org.rs

И за крај неке информације о Голупцу

На територији општине Голубац има **8.331** становника и **2.784** домаћинства са пребивалиштем на територији општине, **1.218** регистрованих викендица у викенд насељу Винци и **110** стамбених јединица.

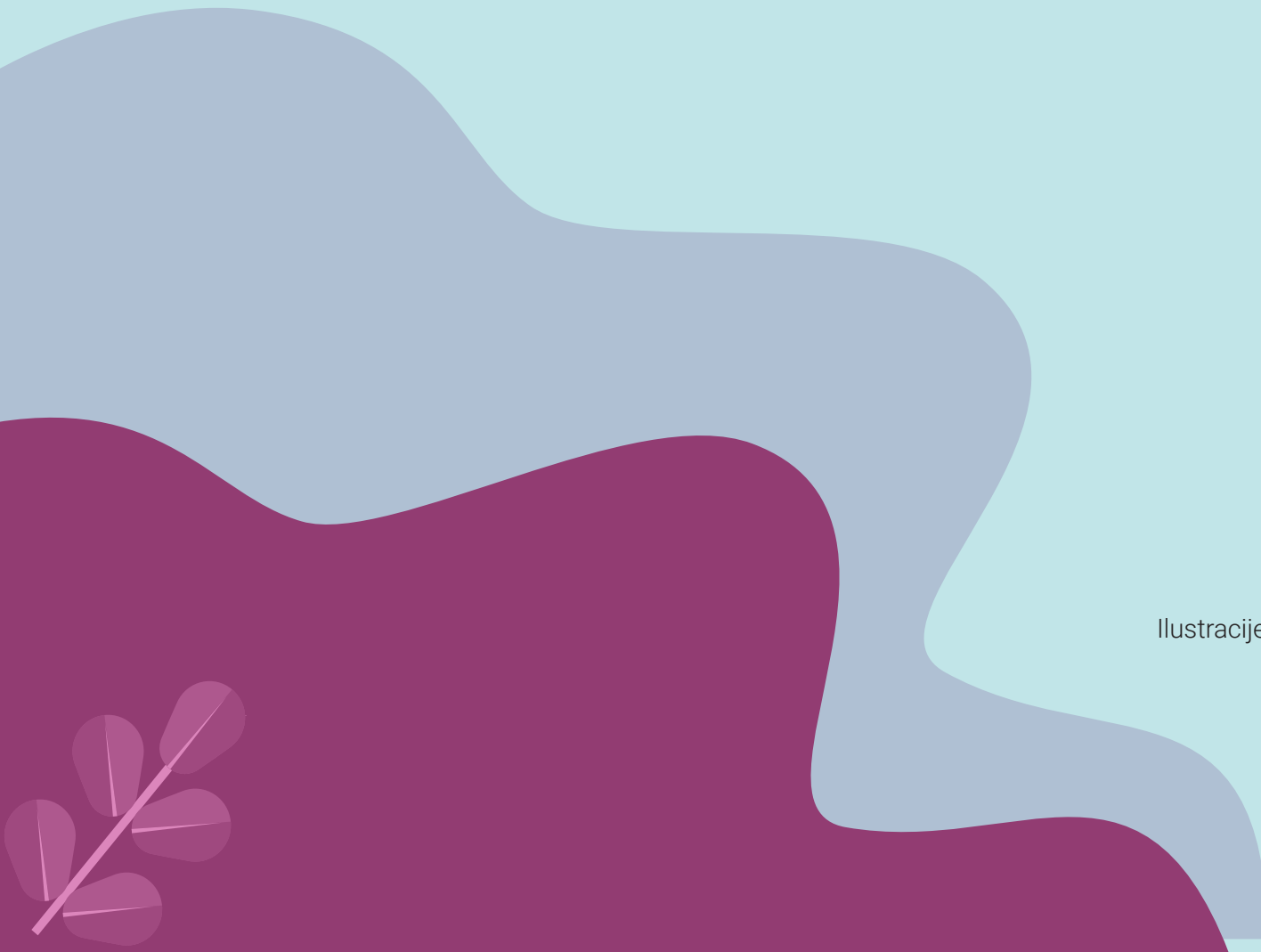
У току 2018. године број привредних субјеката на територији општине Голубац који генеришу отпад и којима Комунално јавно предузеће „Голубац“ сакупља и одвози отпад износи око 700 т, обухватајући сва активна микро, мала, средња предузећа и привредна друштва.

КЈП „Голубац“ сакупља отпад сваки дан по плану и програму, који подразумева одношење отпада једном недељно из сваког насеља у општини Голубац и пет пута недељно из урбаног дела, док се отпад из викенд насеља Винци односи два пута недељно у току туристичке сезоне.

План и програм сакупљања отпада је саставни део усвојеног годишњег Програма пословања КЈП „Голубац“ од стране Скупштине општине Голубац.

Општина Голубац се са својим географским положајем позиционирала као једна од највећих потенцијалних туристичких општина у Србија имајући у виду да на територији општине Голубац туристичко пословање остварују Национални парк „Бердап“, Јавно предузеће „Голубачка тврђава“ и пуно верских објеката међу којима је најпосећенији Манастир Тумани. Процене показују да општину Голубац у току године посети око 1.000.000 туриста дневно што је општина Голубац препознала као могући велики терет на животну средину и усмерила своје активности у наредних десет година у остварење визије: „Општина Голубац гостољубива за све који долазе, а уређена и чиста за све грађане и грађанке који у њој живе“.

Ilustracije: Shutterstock

